

УДК 781.68:786.2

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-33>

Ганна КАРАСЬ

доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри методики музичного виховання та диригування, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Т. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, 76002

ORCID: 0000-0003-1440-7461

Scopus-Author ID: 57218616097

Бібліографічний опис статті: Карась, Г. (2024). Родина Нижанківських в публікаціях культурно-освітніх діячів української діаспори. *Fine Art and Culture Studies*, 3, 245–251, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-33>

РОДИНА НИЖАНКІВСЬКИХ В ПУБЛІКАЦІЯХ ГРОМАДСЬКО-ОСВІТНІХ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Мета статті – розглянути змістовий контент публікацій діячів української діаспори ХХ століття, присвячених соціокультурному внеску родини Нижанківських, зокрема о. О. Нижанківського та Н. Нижанківського, що представлений у збірнику «Стрийщина» та журналі «Квітучі Береги». У дослідженні застосовані такі **методи**: описовий – для розкриття тематико-змістового наповнення публікацій М. Кравців-Барабаш, О. Бобикевича, А. Кігічака, З. Нижанківського, В. Дармохвала, у яких представлено сторінки життя та творчі здобутки видатних корифеїв національного мистецтва; біографічний – для аналізу висвітлених в дописах маловідомих фактів життєпису фундаторів української музики, а також простеження динаміки суспільно-громадської, культурно-освітньої діяльності о. О. Нижанківського та Н. Нижанківського; контент-аналізу – для об'єктивного осмислення інформаційного контенту праць авторів української діаспори з позицій індивідуального інтерпретування діяльності постатей з родини Нижанківських; метод систематизації – застосовано для підсумування результатів дослідження, формулювання висновків. **Наукова новизна** дослідження полягає у тому, що вперше характеризується фактологічний контент праць, авторами яких є представники з сім'ї Нижанківських, сучасники, а також відомі культурно-освітні діячі української діаспори. На тлі розвитку соціокультурного простору Східної Галичини вони репрезентують великий внесок о. О. Нижанківського та Н. Нижанківського до утвердження української державності та національного мистецтва. **Загалом**, проаналізовані різноманітні публікації доводять знаковість та багатогранність композиторських постатей Нижанківських. Вартісний фактологічний матеріал дописів М. Кравців-Барабаш, О. Бобикевича, А. Кігічака, З. Нижанківського, В. Дармохвала дає змогу ввести в науковий обіг нові відомості про зазначених творців культурно-мистецького життя Східної Галичини, а також окреслити світоглядні орієнтири митців крізь призму часопростору кінця ХІХ – початку ХХ століть.

Ключові слова: українська діаспора, родина Нижанківських, о. О. Нижанківський, Н. Нижанківський, творці культурно-мистецького життя, Східна Галичина, публіцистика, українська музична культура.

Hanna KARAS

Doctor of Art History, Professor, Professor at the Department of Methods of Music Education and Conducting, Prykarpattia National University named after Vasyl Stefanyk, 57, T. Shevchenko St, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76002

ORCID: 0000-0003-1440-7461

Scopus-Author ID: 57218616097

To cite this article: Karas, H. (2024). Rodyna Nyzhankivskykh v publikatsiakh kulturno-osvitnikh diiachiv ukrainkoï diaspory [The Nyzhankivskyis family in press materials by public and educational figures of the ukrainian diaspora]. *Fine Art and Culture Studies*, 3, 245–251, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-33>

THE NYZHANKIVSKYIS FAMILY IN PRESS MATERIALS BY PUBLIC AND EDUCATIONAL FIGURES OF THE UKRAINIAN DIASPORA

The purpose of the paper is to examine the content of press materials by the leading public figures of the Ukrainian diaspora of the 20th century on the sociocultural contribution of the Nyzhankivskyis family, in particular Rev. O. Nyzhankivskyi and N. Nyzhankivskyi, which is featured in the selection titled "Stryishchyna" and in the Kvituchi Berehy magazine. The following methods are used in the research: descriptive method – to represent the themes and content of press materials by M. Kravtsiv-Barabash, O. Bobykevych, A. Kihichak, Z. Nyzhankivskyi, V. Darmokhval, which present the aspects of life and creative achievements of the famous luminaries of the national art; biographical method – to analyze the little-known facts of life of the founders of Ukrainian music, as well as to trace the dynamics of social, cultural, and educational activities of Rev. O. Nyzhankivskyi and N. Nyzhankivskyi; content analysis method – for an objective interpretation of the information content of works by the authors of the Ukrainian diaspora from the standpoint of individual interpretation of the activities of figures of the Nyzhankivskyis family; systematization method – to summarize the results of the research and draw conclusions. The academic novelty of this paper lies in the fact that for the first time, the fact-based content of works by representatives of the Nyzhankivskyis family, their contemporaries, and famous cultural and educational figures of the Ukrainian diaspora is described. Against the backdrop of the development of the sociocultural environment of Eastern Galicia, they represent an invaluable contribution of Rev. O. Nyzhankivskyi and N. Nyzhankivskyi to the establishment of Ukrainian statehood and national art. In general, the analyzed publications of different types prove the significance and diversity of the Nyzhankivskyi composers. The valuable fact-based material of the journalistic materials by M. Kravtsiv-Barabash, O. Bobykevych, A. Kihichak, Z. Nyzhankivskyi, and V. Darmokhval allows us to introduce fresh information about these creators of the cultural and artistic scene of Eastern Galicia into scholarly discourse, as well as to outline the worldview attitudes of the artists in the context of the period of the late 19th and early 20th centuries.

Keywords: Ukrainian diaspora, Nyzhankivskyis family, Rev. O. Nyzhankivskyi, N. Nyzhankivskyi, creators of the cultural and artistic scene, Eastern Galicia, journalism, Ukrainian musical culture.

Актуальність проблеми. Складні суспільно-політичні обставини початку ХХ століття, прихід радянського тоталітарного режиму змусили емігрувати численну кількість галицької еліти. Ці громадсько-освітні діячі стали творцями культурного простору української діаспори, котра окреслюється нами «...як органічна частина української музичної культури, як єдине функціональне ціле, як творчий феномен – в аспекті взаємодії регіональних, загальнонаціональних, європейських та світових культурних тенденцій» (Карась, 2012, с. 45). Глибоко розуміючи вартість документального збереження інформації про культурно-мистецьке життя Східної Галичини, що опинилася під радянським ідеологічним впливом, митці здійснювали свої авторські публікації, присвячені як музичній культурі загалом, так і окремим особистостям. Зокрема чимало матеріалу надруковано про видатних діячів з родини Нижанківських, а саме про отця Остапа та Нестора Нижанківських. У науковому культурологічному просторі вагоме місце зайняли історикомемуарний збірник «Стрийщина» та публіцистичне видання «Квітучі Береги», на сторінках яких побачили світ численні статті про зазначених корифеїв. Дослідження цього інформаційного матеріалу сьогодні є актуальним, оскільки заповнює «білі плями» в біографіях фундаторів мистецького простору Східної Галичини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Життєтворчість о. О. Нижанківського розглядали в наукових виданнях українські дослідники Ярослава Колодій (Колодій, 1994) та Роман Сов'як (Сов'як, 1994; 2019), котрі характеризують його як визначного українського композитора, диригента та суспільно-політичного діяча. Мистецький шлях композитора, що здобув високу європейську професійну освіту, піаніста-концертмейстера, викладача, музичного-критика, знаного громадського діяча Н. Нижанківського висвітлив музикознавець Юрій Булка (Булка, 1972; 1997). Окрема сфера їх діяльності, зокрема музично-критична, осмислюється у монографіях Уляни Молчко (Молчко, 2014; 2021). Відкритий доступ до видань української діаспори дав можливість поглибленого вивчення творчого внеску видатних представників родини Нижанківських з періодичного видання «Квітучі Береги» (Кігічак, 1974, с. 29–32; Семків, Людкевич, Мілянчик, Кігічак, Дармохвал, 1973, с. 12–18) та із збірника «Стрийщина» (Бобикевич, 1990, с. 271–275; Кравців, 1990, с. 221–255; Нижанківський, 1990, с. 263–271).

Мета дослідження – розглянути змістовий контент публікацій діячів української діаспори ХХ століття, присвячених соціокультурному внеску родини Нижанківських, зокрема о. О. Нижанківського та Н. Нижанківського,

що представлений у збірнику «Стрийщина» та журналі «Квітучі Береги».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Тему родини Нижанківських розкривають публікації історично-мемуарного збірника «Стрийщина», виданого у 1990 році українською діаспорою. У ґрунтовному огляді «Вклад Стрийщини у розвиток української музики» (Кравців, 1990, с. 221–255) піаністка і композиторка Марта Кравців-Барабаш, аналізуючи розвиток музичної культури на переломі XIX–XX століть, стисло описує музичний шлях вихідця зі священничої родини о. Остапа Нижанківського (теологічні студії в духовній семінарії у Львові, керівництво хором академічної гімназії, заснування видавництва «Музикальна бібліотека»). Торкається дослідниця й рис характеру молодого композитора: «Високий, вродливий, веселий, він звертав на себе увагу в кожному товаристві. Його життєрадісність, темперамент і енергія стимулювали до постійної активності» (Кравців, 1990, с. 232).

У студентські роки під впливом композитора Анатолія Вахнянина о. Остап Нижанківський захопився творчістю Миколи Лисенка, видає та пропагує його твори, листується з корифеєм української музики. Згадує Марта Кравців-Барабаш і про мандрівні концерти хору академічної гімназії, організовані о. О. Нижанківським. У цій подвижницькій справі його підтримав рідний брат Володимир Нижанківський, організатор «Кружка музичного» у Стрию. «У 1895 і 96 рр., – зазначає авторка статті, – перебрав Нижанківський «Львівський Боян», що за його диригування дійшов до найбільшого розквіту» (Кравців, 1990, с. 233).

Композитор пише власні твори «Гуляли», «З окрушків», а також займається збиранням і гармонізуванням народних пісень, разом з Іваном Франком входить до складу етнографічного комітету Галичини. Не покидав занять музикою о. О. Нижанківський і тоді, коли душпастирські обов'язки привели його в Бережани, а потім й інші села Поділля. Повернувшись на Стрийщину, він створив на парафії у Завадові хор, в репертуарі якого були не тільки частини Служби Божої, але й народні пісні. Одночасно він очолив співочий колектив «Стрийський Боян».

Крім того, о. Остап Нижанківський був натхненним громадським діячем, разом з доктором Євгеном Олесницьким організує

галицьку молочарську кооперацію, духовий оркестр «Соколи». Авторка наукового огляду зазначає: «Він був душею цілого стрийського життя. Його знали скрізь, свої і чужі. Недаром його самотнього, потайки і зрадливо розстріляла без суду польська солдатеска» (Кравців, 1990, с. 234).

Перераховуючи твори, написані композитором, авторка звернула увагу на те, «...що його музично-виразові засоби все відповідають змістові й ідеї твору» (Кравців, 1990, с. 234). Крім того, саме за роки керівництва о. О. Нижанківського хоровими колективами «Боянів» завершується друга стадія формування української національної музики, хоровий спів виходить на рівень професіоналізму.

У зазначеному огляді Марта Кравців-Барабаш розглядає також постать сина о. О. Нижанківського композитора Нестора. Серед плеяди галицьких композиторів першої половини XX століття, про яких веде мову авторка дослідження, він займав одне з чільних місць. І хоч Нестор народився в Бережанах, та дитячі і юнацькі роки провів на Стрийщині, бо «духово» належав до великого роду Нижанківських. Батько був для нього взірцем музиканта, син захоплювався його творами та уважно приглядався до диригентського труду о. О. Нижанківського.

Здобувши фахову освіту в Українському Музичному Інституті ім. М. Лисенка, він продовжував студії в Музичній Академії Відня, згодом бере участь в українських визвольних змаганнях. А потім – знову студіювання музики у Відні та Празі, плідна композиторська діяльність. Він написав твори для фортепіано, а саме «Маленьку сюїту», «Прелюдію і фугу на українську тему», «Фугу на тему ВАСН», «Інтермеццо» та інші. Відомий він також хоровими творами «Засумуй, трембіто», «Спіть, хлопці, спіть», солоспівом «Жита», оркестровою п'єсою «Похоронний марш».

У 1931 році Нестор Нижанківський перебирається до Львова, був першим головою товариства СУПРОМу, пише фортепіанні твори для дітей, здійснює опрацювання народних пісень. «Як акомпаньйтор, він не мав собі рівних в Галичині» (Кравців, 1990, с. 251), – підкреслює авторка. Його творчість є геніальним поєднанням західно-європейської музики з народною творчістю.

У цьому ж виданні опубліковані спогади племінників о. Остапа Нижанківського: Зенон Нижанківський (син брата Петра) залишив свій спогад під назвою «Музики в родині Нижанківських» (Нижанківський, 1990, с. 263–271), а Остап Бобикевич (син сестри Осипи) – «Мій спомин» (Бобикевич, 1990, с. 271–275). Ці дві публікації вартісні тим, що автори описують традиції родини, розмірене життя на парафії в селі Дідушичі Великі, музичні обдарування братів Нижанківських.

Зенон Нижанківський розпочинає свої мемуари риторичним запитанням: «Чому Остап Нижанківський, обдарований природою музичним талантом, не посвятився всеціло музиці?» (Нижанківський, 1990, с. 263). Оперуючи фактами родинного життя, автор наголошує, що в цьому було відмовлено усім дітям о. Йосифа Нижанківського, який мав тверде переконання, що діти зі священничої родини не мають права обирати собі ризиковану професію музиканта. Зіткнувшись з відмовою батька, найстарший син о. Остап не мав підтримки і в Митрополичій консисторії. Тут проявилася амбітність – риса характеру священника і композитора: він не став більше просити місце праці у Львові і погодився на службу у віддалених сільських парафіях.

Зенон Нижанківський підкреслює приналежність їхньої родини до шляхетського стану. При цьому зазначає, що отець Йосиф і його син «...віддано працювали над поліпшенням долі нашого селянства» (Нижанківський, 1990, с. 263). Батько викорінював алкоголізм на парафії, закликаючи вступати в братство тверезості «Відродження», а син працював над піднесенням економічного стану своїх земляків, звертаючи увагу на аграрно-технічну освіту. Незважаючи на завантаженість душпастирськими та громадськими обов'язками, о. О. Нижанківський самовіддано посвячувався музиці, не раз керував зведеними хорами з нагоди вшанування Миколи Лисенка чи приїзду цесаря. Автор згадує: «...мав винятковий, вроджений талант до диригентури. Був не тільки знаменитим диригентом, але мав у собі якусь магнетичну силу, якою впливав на хористів» (Нижанківський, 1990, с. 265).

З сумом і обуренням згадує автор і про трагічну смерть отця Остапа, опираючись на спогади колишнього стріянина Володимира

Дармохвала, описує свої старання у виявленні винних у убивстві його стрійка, хоч визнає, що пошуки залишилися безуспішними.

«Другим відомим музиком нашого роду, – пише автор, – був Нестор Нижанківський, син Остапа» (Нижанківський, 1990, с. 267). Йому у спогаді приділено менше уваги, бо у пресі публікувалися стаття про нього, а навіть окремі монографії. Знову поставлено риторичне запитання: «Чому Нестор, професійний музикант, залишив так мало своїх композицій?» Автор відповідає, що композитор втратив роки для праці в часи світової війни, а також пережив трагедію, «...втратив батька, якого любив і шанував, який до того напевно був би причинився до розвитку таланту сина» (Нижанківський, 1990, с. 267). Саме про це о. О. Нижанківський мріяв все життя.

Аналізуючи життєвий шлях Нестора, автор споминів зазначає, що життя митця було складним, сповненим страждань, терпіння, матеріальних нестатків. Багато часу композитор затрачав на акомпаніаторську роботу, написання рецензій, проведення непродуктивних лекцій. Від цього страждала його творча діяльність. Зазначено також, що Н. Нижанківський «...належав до мистців, які потребують вільного часу і сприятливих умовин життя, щоб творити» (Нижанківський, 1990, с. 269). А цього якраз було обмаль. Він помер у 1940 році в переселенському таборі в Лодзі, а його невидані твори, рукописи загубилися у війсьній круговерті.

Зенон Нижанківський підсумовує, що батько і син «...мали Богом даний музичний талант та, борючись із життєвими перешкодами, не могли його вповні використати» (Нижанківський, 1990, с. 269).

Остап Бобикевич у дописі «Мій спомин» з ностальгічним щемом згадує місця Стрийщини, де провів дитячі роки, де спілкувався з членами великої, обдарованої талантами родини. Та й сам Остап мав неабиякі музичні здібності, гарно співав, від наймолодших років вчився гри на фортепіано, і, звичайно, першою учителькою була мама – Осипа Нижанківська-Бобикевич. Остап з захопленням згадує концерт Олександра Мишуги у Стрию, спів вокаліста зачарував хлопця.

Автор спогадів був свідком того, як розвивалося музичне життя Стрийщини кінця ХІХ –

початку ХХ століть, тому авторитетно підмічає, що «...по приході мого вуйка о. Остапа Нижанківського на пароха до Завадова оживилося музичне життя Стрия» (Бобикевич, 1990, с. 273). Він розповідає про свою участь як акомпаніатора у хорі «Стрийський Боян», про концертну діяльність цього колективу. «Концерти були на високому мистецькому рівні, – засвідчує О. Бобикевич, – що стверджував присутній майже на кожному концерті композитор Станіслав Людкевич» (Бобикевич, 1990, с. 273).

Цікавими і змістовними є нотатки Андрія Кігічака «На приходстві в Стрийщині» (Кігічак, 1974, с. 29–32), опубліковані 1974 року в періодичному збірнику «Квітучі береги» – виданні української діаспори. Наголошуючи на важливості публіцистичного жанру мемуаристики, автор у цьому дописі звертається до значення ролі «духівників-діячів-патріотів» у формуванні світогляду в першу чергу молодих членів родини, а то й цілої генерації. А. Кігічак зупинився у свої спогадах власне на традиціях, які панували на плебанії о. О. Нижанківського у Завадові. Автор допису був родом з цього села, то ж особисто знав душпастиря. Він пише: «Сам о. Остап Нижанківський це був тип вродженого аристократа. Сам, як небуденний красень, еlegant у поведінці, чарував своєю появою оточення» (Кігічак, 1974, с. 30). Публіцист називає його «аристократом духа», якому властива «...небуденна всестороння інтелігенція» (Кігічак, 1974, с. 30). Зазначає також, що отець був провідником громади, економістом, музикою-композитором, душею національного та економічного відродження Стрийщини.

Дім отця Нижанківського у Завадові був відомий сучасникам тим, що тут бували видатні особистості України: письменник Іван Франко, засновник кооперації зі Східної України Микола Левитський, поет Степан Чарнецький, а також князі, графи, барони, дідичі з околиць Стрийщини. Місцеві люди дуже гордилися цим. А. Кігічак зауважує, що отець Остап «...мав якусь магічну силу на оточення» (Кігічак, 1974, с. 31), то ж представники австро-угорської еліти українського походження починали в його товаристві говорити «по-руськи».

До того ж, відомо було, що о. О. Нижанківський в ділянці громадської справи взяв на себе покладження економічних питань: він старався витягнути галицького селянина зі скрути

та нужди. Саме тому отець заснував у себе на парафії у Завадові першу в Галичині сільську молочарню, чим заклав ґрунтовні основи для розвитку галицької кооперації.

З початком ХХ століття у Східній Галичині розвивається музична освіта, до постання якої дотичний о. О. Нижанківський. Завдяки йому та іншим подвижникам у Стрию засновується філія Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, організована добре підготовлена сокільська оркестра. Та навіть спортивна дружина «Скала», яка презентувала футбол, була сформована завдяки отцю Остапу.

Автор допису перелічує ще багато добрих справ отця, спрямованих на розвиток громади, зазначаючи, що «...йому судилася й історична місія, а саме: запрягти дня 3 вересня 1914 р. в Стрию Українських Січових Стрільців» (Кігічак, 1974, с. 31). З воєнними подіями пов'язаний це один промовистий факт з біографії священика. На парафії о. О. Нижанківського у лісі біля с. Голобутова були похоронені стрільці з сотні Букшованого, які загинули в боях восени 1914 року. У травні 1916 року тут відбулася поминальна Служба Божа за участю багатьох священиків. Проповідь мав о. О. Нижанківський.

Після поминок отець запросив до себе на обід 150 осіб. Коли заспівали «Гуляли, гуляли», автор цього твору був в особливо піднесеному стані. «Але по скінченні, – пише А. Кігічак, – зависла в атмосфері якась прірва і... о. Остап заплакав. Не знати чому, чи з радості такого мистецького виконання, чи передчував свій недалекий трагічний кінець» (Кігічак, 1974, с. 32).

На завершення допису автор розповідає про нащадків о. О. Нижанківського – його синів, Нестора, Степана і Богдана, які за висловом автора «...були небуденні» (Кігічак, 1974, с. 31). Але родину переслідувала фатальна доля: після загибелі отця їмость до кінця життя носила жалобу, а її сини відійшли з цього світу у молодому віці.

Періодичне видання «Квітучі Береги» публікує спогадовий матеріал «Із поживклих сторінок давнини» (Семків, Людкевич, Мілянчик, Кігічак, Дармохвал, 1973, с. 12–18), на шпальтах якого зафіксовані травневі події у Стрию 1919 року, коли польське військо вступило у місто, а його українські жителі в тривозі чекали непевного

майбутнього. У мемуарному дописі Володимира Дармохвала знаходимо опис останніх годин життя, загибелі та похорону отця Остапа Нижанківського.

Публікація повідомляє, що за ганебним доносом отця арештували польські солдати на плебанії у Завадові (шукали зброю, яку, звісно, не знайшли), привезли до Стрия і помістили в колишньому будинку доктора Є. Олесницького. В аналізованому мемуарному дописі детально описується шлях до місця страти, яким наступного дня вели під конвоєм отця: названо почергово вулиці міста, змальовано окраїну Стрия, поля та залізничний насип, де сталася трагедія. «Жертві захотіли зав'язати очі, – пише автор, – та він не дозволив. Відважно і з погордою дивився в очі катам та ще вспів вимовити: “Нехай моя невинна кров упаде на вас”» (Семків, Людкевич, Мілянчик, Кігічак, Дармохвал, 1973, с. 17).

Очевидець похорону о. О. Нижанківського, Володимир Дармохвал, представляє у дописі деталі цієї історичної події. Він згадує, як з неглибокої ями перекладали до домовини загиблого: «До нині в пам'яті я (Дармохвал В. – Г. К.) бачу його бліде обличчя із дещо посинілими губами, якесь болото на волоссі та маленький кроваво-темний знак, оставлений смертельно враженою кулею якраз у центрі високого чола людини, що ще перед кількома днями жила з нами» (Семків,

Людкевич, Мілянчик, Кігічак, Дармохвал, 1974, с. 18). Похоронний обряд здійснив о. Микола Матковський. В молитовній тиші пролунав крик старенької польки-жебракки, якій часто допомагав о. О. Нижанківський. Вона без страху і сорому проклинала убивць-кровопивців, що «...відібрали життя так шляхетній людині» (Семків, Людкевич, Мілянчик, Кігічак, Дармохвал, 1973, с. 18).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Публікації знаних діячів української діаспори, в яких зафіксований життєписний матеріал про видатних представників родини Нижанківських, представляють науково-культурологічну цінність. Висвітлюючи сторінки біографії та аспекти композиторської творчості о. О. Нижанківського, Н. Нижанківського, автори поглиблюють джерелознавчу сферу про видатних фундаторів української культури. Для цих праць властива документальна точність, професійність в характеристиці творчих надбань, доступність інформаційного викладу. Здійснений аналіз змістового контенту дописів О. Бобикевича, М. Кравців-Барабаш, Н. Нижанківського, А. Кігічака, В. Дармохвала сприятиме доповненню персоніфікованої історіографії з «нижанківствознавства» та стане добрим підґрунтям для подальших досліджень мистецького життя Східної Галичини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Булка Ю. Нестор Нижанківський. Київ: Музична Україна, 1972. 39 с.
2. Булка Ю. Нестор Нижанківський: Життя і творчість. Львів; Нью-Йорк: В-во М. П. Коць, 1997. 63 с.
3. Бобикевич О. Мій спомин. *Стрийщина*: історично-мемуарний збірник. Нью-Йорк; Торонто; Париж; Сідней, 1990. Том II. С. 271–275.
4. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. 1164 с.
5. Кравців М. Вклад Стрийщини у розвиток української музики. *Стрийщина*: історично-мемуарний збірник. Нью-Йорк; Торонто; Париж; Сідней, 1990. Том II. С. 221–255.
6. Кігічак А. На приходстві в Стрийщині. *Квітучі Береги*. 1974. Ч. 14. С. 29–32.
7. Колодій Я. Остап Нижанківський. Львів: Логос, 1994. 64 с.
8. Молчко У. Газетне слово отця Остапа Нижанківського: монографія. Стрий: ТОВ «Видавничий дім “Укрпол”», 2021. 328 с.
9. Молчко У. Публіцистична спадщина Нестора Нижанківського: монографія. Дрогобич: Посвіт, 2014. 304 с.
10. Нижанківський З. Музики в роді Нижанківських. *Стрийщина*: історично-мемуарний збірник. Нью-Йорк; Торонто; Париж; Сідней, 1990. Том II. С. 263–271.
11. Семків І., Людкевич Є., Мілянчик С., Кігічак А., Дармохвал В. Із пожовклих сторінок давнини. *Квітучі Береги*. 1973. Ч. 13. С. 12–18.
12. Сов'як Р. Остап Нижанківський. Нарис про життя і творчість. Дрогобич: Відродження, 1994. 86 с.
13. Сов'як Р. Остап Нижанківський. Стрий: Щедрик, 2019. 256 с.

REFERENCES:

1. Bulka Yu. (1972). Nestor Nyzhankivskyyi. [Nestor Nyzhankivskyyi]. Kyiv: Muzychna Ukraina. 39 s. [in Ukrainian].
2. Bulka Yu. (1997). Nestor Nyzhankivskyyi: Zhyttia i tvorchist. [Nestor Nyzhankivskyyi: Life and creativity]. Lviv; Niu-York: V-vo M. P. Kots. 63 s. [in Ukrainian].
3. Bobykevych O. (1990). Mii spomyn. [My memory]. *Stryshchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk*. Niu-York; Toronto; Paryzh; Sidnei. Tom II. S. 271–275. [in Ukrainian].
4. Karas H. (2012). Muzychna kultura ukraïnskoi diaspory u svitovomu chasoprostori KhKh stolittia: monohrafiia. [Musical culture of the Ukrainian diaspora in the world time-space of the 20th century: monograph]. Ivano-Frankivsk: Tipovit. 1164 s. [in Ukrainian].
5. Kravtsiv M. (1990). Vklad Stryshchyny u rozvytok ukraïnskoi muzyky. [Stryshchyna's contribution to the development of Ukrainian music]. *Stryshchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk*. Niu-York; Toronto; Paryzh; Sidnei. Tom II. S. 221–255. [in Ukrainian].
6. Kihichak A. (1974). Na prykhodstvi v Stryshchyni. [At the parish in Stryshchyna]. *Kvituchi Berehy*. Ch. 14. S. 29–32. [in Ukrainian].
7. Kolodii Ya. (1994). Ostap Nyzhankivskyyi. [Ostap Nyzhankivskyyi]. Lviv: Lohos. 64 s. [in Ukrainian].
8. Molchko U. Hazetne slovo ottsia Ostapa Nyzhankivskoho: monohrafiia. [Newspaper word of father Ostap Nyzhankivskyyi: monograph]. Stryi: TOV «Vydavnychi dim “Ukrpol”», 2021. 328 s. [in Ukrainian].
9. Molchko U. (2014). Publitsystychna spadshchyna Nestora Nyzhankivskoho: monohrafiia. [The journalistic legacy of Nestor Nyzhankivskyyi: monograph]. Drohobych: Posvit. 304 s. [in Ukrainian].
10. Nyzhankivskyyi Z. (1990). Muzyky v rodi Nyzhankivskykh. [Musicians in the Nyzhankivsky family]. *Stryshchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk*. Niu-York; Toronto; Paryzh; Sidnei. Tom II. S. 263–271. [in Ukrainian].
11. Semkiv I., Liudkevych Ye., Milianych S., Kihichak A., Darmokhval V. (1974). Iz pozhovklykh storinok davnyny. [From yellowed pages of antiquity]. *Kvituchi Berehy*. Ch. 13. S. 12–18. [in Ukrainian].
12. Soviak R. (1994). Ostap Nyzhankivskyyi. Narys pro zhyttia i tvorchist. [Ostap Nyzhankivskyyi. An essay about life and creativity]. Drohobych: Vidrozhennia. 86 s. [in Ukrainian].
13. Soviak R. (2019). Ostap Nyzhankivskyyi. [Ostap Nyzhankivskyyi]. Stryi: Shchedryk. 256 s. [in Ukrainian].